

Forslag

til

Lov om registre over personoplysninger.

Fremsat den 12. april 1977 af *Lis Starcke (DR)*, *Hjortlund Christensen (DR)*, *Ib Christensen (DR)*, *Alfred Hansen (DR)*, *Alice Hedegaard (DR)* og *Mølgaard (DR)*.

Kapitel 1.

Formål og område.

§ 1. Denne lov har til formål at sikre borgernes privatliv mod overgreb som følge af indsamling og distribution af personoplysninger.

Stk. 2. Enhver borger har ret til at betragte enhver oplysning, der er registreret om hans person, som et vidneudsagn, der kan blive brugt imod ham, og må derfor sikres et sædvanligt forsvar.

§ 2. Loven gælder for personregistre, som føres af eller for offentlige myndigheder og institutioner såvel som af private personer og virksomheder.

Stk. 2. Ved personregistre forstås registre, der indeholder oplysninger, som direkte eller indirekte kan henføres til identificerbare personer.

Stk. 3. Foreningsregistre omfattes ikke af loven, for så vidt de kun indeholder navn og adresse samt oplysning om direkte økonomisk mellemværende og ikke videregives til andre.

§ 3. Registre, der kun anvendes til statistisk brug, omfattes af loven, hvis disse registre indeholder oplysninger, der stammer fra personregistre. Dette gælder også, hvis person-identifikationsmuligheden er fjernet ved sletning, kodning eller på anden måde.

Kapitel 2.

Persondatanævnet.

§ 4. Folketinget nedsætter et persondatanævn. Nævnet består af en formand og fire andre medlemmer, som alle vælges af folketinget. To medlemmer skal have indsigt i statslig og kommunal administration, ét medlem skal have indsigt i retsbeskyttelse, og to skal have indsigt i elektronisk data-behandling.

Stk. 2. Nævnets medlemmer udpeges for fem år og afgår efter tur med ét hvert år. Medlemmerne kan genvælges. I tilfælde af længere tids forfald kan folketinget udpege en suppleant.

Stk. 3. Persondatanævnets opgave er at sikre lovens bestemmelser overholdt ved at træffe afgørelse om og føre tilsyn med oprettelse og drift af personregistre, jfr. kapitlerne 3 og 4. Nævnet er ansvarligt over for folketinget.

Stk. 4. Persondatanævnets møder er åbne. Alle modtagne ansøgninger om oprettelse eller ændring af registre samt ansøgninger om samkøring er offentligt tilgængelige. Godkendelse og vilkår for registre samt afslag på ansøgninger er ligeledes offentligt tilgængelige.

§ 5. Nævnet fastlægger selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Nævnet har eget sekretariat og udnævner selv sin sekretariatschef.

Kapitel 3.

Oprettelse, drift og tilsyn med personregistre.

§ 6. Forud for oprettelse af et personregister, jfr. § 2, skal der indsendes ansøgning herom til nævnet. Registret kan først oprettes, når godkendelse foreligger.

Stk. 2. Forud for ændringer i godkendelsesgrundlaget skal ansøgning herom indsendes til nævnet. Ændringen kan først gennemføres, når godkendelse foreligger.

Stk. 3. Forud for nedlæggelse af et register skal nævnet have meddelelse herom.

Stk. 4. Ansøgning om godkendelse af et register skal indeholde oplysninger om:

- 1) Registrets navn.
- 2) Registrets formål.
- 3) Registrets dataindhold.
- 4) Registermyndighedens navn.
- 5) Registerførers navn.
- 6) Navn på registerførers stedfortræder.
- 7) Navne på andre personregistre, som føres af registerføreren.
- 8) Hvordan og hvorfra oplysningerne tænkes indsamlet.

Stk. 5. For en række registre kan ansøgning om oprettelse indgives efter enklere regler udarbejdet af persondatanævnet.

Dette gælder:

- 1) Abonnementsregistre.
- 2) Faktureringsregistre.
- 3) Leverandør- og kunderegistre, bortset fra bank- og forsikringsregistre.

Stk. 6. Persondatanævnet fastsætter en afgift for behandling af ansøgninger. Desuden betales der en årlig afgift i forhold til registrets størrelse. Disse afgifter skal dække udgifterne ved nævnets drift.

§ 7. Nævnet kan til enhver tid kræve forelagt alle oplysninger om registre og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor registre administreres og hvor registre eller de tekniske hjælpemidler findes. Nævnet kan foretage prøvekursler på de registre, der administreres ved hjælp af elektronisk databehandling.

Stk. 2. Nævnet fastlægger bestemmelser for den maksimalt tilladelige koncentration af persondata. Samkøring af flere registre må kun finde sted efter tilladelse fra nævnet.

Stk. 3. Nævnet fastsætter sikkerhedsbe-

stemmelser for opbevaring af personoplysninger og drift af personregistre. Nævnet kan ved kontrolbesøg sikre sig, at reglerne overholdes. Sikkerhedsbestemmelserne omfatter også kopier og udskrifter af registre samt regler for destruktions af disse.

Stk. 4. Personregistre eller dele deraf må ikke etableres, videregives til, lagres eller behandles i udlandet uden forudgående tilladelse fra nævnet. En sådan tilladelse skal af nævnet gøres tidsbegrænset og betinget af nærmere angivne vilkår.

Stk. 5. Nævnet kan i forbindelse med tilsyn stille yderligere krav, hvorefter fornyet godkendelse skal indhentes. Persondatanævnet kan i denne forbindelse suspendere registret og eventuelt foranstalte makulering.

§ 8. Der må kun indsamles oplysninger, der klart er nødvendige for varetagelsen af opgaver hos vedkommende registermyndighed.

Stk. 2. Oplysninger om religiøse, politiske og seksuelle forhold må ikke indsamles eller registreres.

Stk. 3. Tvivlsspørgsmål om, hvilke typer oplysninger der må indsamles og registreres, afgøres af nævnet.

§ 9. Alle personoplysninger skal slettes, så snart de er uden betydning for registrets formål. Oplysninger vedrørende navn, adresse, skat, indtægt og formue må opbevares i fem år. Dog må de for gennemførelse af retlige krav, hvor forældelsesfristen er 20 år, fornødne oplysninger opbevares i disse 20 år. Andre personoplysninger skal senest slettes, når de er to år gamle, medmindre der i specielle tilfælde opnås tilladelse til en længere opbevaringsperiode.

§ 10. Enhver har tavshedspligt over for tredjemand med hensyn til de personoplysninger, vedkommende gennem sit arbejde med personregistre får kendskab til.

§ 11. Nævnet offentliggør én gang årligt en fortegnelse over personregistre med angivelse af godkendelsesgrundlaget, jfr. § 6, stk. 2 og 4, samt § 7, stk. 2.

Stk. 2. Nævnet offentliggør tillige én gang årligt en beretning om sit arbejde og de konstaterede virkninger heraf.

Kapitel 4.

Den enkeltes rettigheder.

§ 12. Alle registrerede personer skal én gang årligt uden beregning modtage en fuldstændig udskrift af egne personoplysninger fra samtlige registre, hvor vedkommende er registreret. Samtidig gives meddelelse, om videregivelse har fundet sted, til hvem eller hvilke registre, samt hvilke oplysninger der er videregivet.

Stk. 2. Enhver registreret person kan derudover når som helst forlange udskrift af sine personlige registeroplysninger, eventuelt gennem persondatanævnet. Anmodningen skal efterkommes omgående.

Stk. 3. Enhver registreret person kan forlange urigtige, vildledende, forældede og registret uvedkommende oplysninger slettet. Hvis dette ikke finder sted, kan der klages til nævnet, som eventuelt rejser sagen ved domstolene.

Stk. 4. Enhver registreret person er berettiget til at rejse krav om erstatning for gener og tab påført ved misligholdelse af bestemmelserne i denne lov.

§ 13. Til brug for forespørgsel om registerforhold skal spørgeskemaer, der er godkendt af nævnet, udleveres på forlangende. Brug af spørgeskemaer er ingen betingelse for besvarelse af spørgsmål om registerforhold.

Straffebestemmelser.

§ 14. Registerføreren straffes med bøde eller hæfte, hvis det konstateres, at de i medfør af denne lov samt de for det pågældende register af persondatanævnet fastsatte regler ikke overholdes.

Stk. 2. Med bøde eller hæfte straffes også den, der overtræder eller medvirker til overtrædelse af de i denne lov givne bestemmelser samt de af persondatanævnet fastsatte særlige regler for etablering og drift af det pågældende register.

Stk. 3. Foranstående straffebestemmelser forudsætter dog, at højere straf ikke er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

§ 15. Loven træder i kraft den 1. januar 1978.

Bemærkninger til lovforslaget.

Retten til at have sit privatliv i fred for uvedkommende er så væsentlig for vort samfund, at regler herom for længst er grundlovsfæstet.

Alligevel har vi dog gennem tiderne fundet os i, at såvel virksomheder som det offentlige har indsamlet oplysninger om os og dermed forstyrret privatlivets fred. Vi har affundet os med den stigende indsamling af oplysninger om borgerne. I sig selv mere eller mindre ufarlige data, når de er spredt over et utal af registre og kartoteker.

For at lette det administrative arbejde og for hurtigere at fremskaffe oplysninger til bedømmelser og prognoser af forskellig art sker der en glidende overførsel af flere og flere kartoteker til edb-registrering. Kartoteker er altså ikke noget nyt og har altid været en trussel mod borgerne. Truslen har dog været begrænset af det enorme arbejde, der skulle udføres for at samle og sammenligne data fra forskellige registre og kartoteker. Edb-teknikken åbner imidlertid muligheder for en hurtigere indsamling af data, muligheder for hurtigere at trække oplysninger fra registrene og muligheder for at sammenstille oplysninger i forskellige registre.

Som en naturlig følge af den stigende vækst i anvendelsen af elektronisk databehandling og andre moderne registreringssystemer presser det sig mere og mere på med en lovgivning, der beskytter borgerne mod misbrug af registreringer. Det kan ikke længere overlades til den enkelte institution eller virksomhed selv at fastsætte regler for registrenes indhold og anvendelse.

Det er en politisk opgave og forpligtelse at sikre den personlige frihed og privatlivets fred ved at skabe retsregler på dette område.

Derfor fremsætter Danmarks retsforbund forslag til lov om registre over personoplysninger.

Lovforslaget omfatter alle former for personregistreringer, uanset hvordan disse teknisk føres. Forslaget omfatter alle registreringer af personoplysninger, uanset om de føres i den offentlige eller den private sektor. Dette letter kontrollen med registrene, og der opstår ikke utilsigtede huller i lovgivningen. Med én lov bliver det også mere overskueligt for administratorer og for edb-folk. Den enkelte borger vil også lettere kunne skaffe sig overblik over, i hvilke registre han står opført. Det

vil samtidig lette behandlingen af tvivlsspørgsmål og klager. For at undgå huller er det nødvendigt med en datalov, der dækker alle registreringer uanset tekniske hjælpemidler. Mikrofilmteknikken kan bl. a. nævnes som et smuthul.

Når man skal udarbejde en datalov, må man vælge mellem én af to fremgangsmåder. Man kan undersøge alle personregistre og ud fra registrenes „tarv“ udarbejde en lov, der herefter bedst muligt beskytter borgerne. Man kan også gå den modsatte vej og tage udgangspunkt i: „hvad skal borgerne beskyttes imod?“. Registerne må så indrettes herefter. Retsforbundets datalovforslag er udarbejdet efter den sidste fremgangsmåde, hvilket naturligt vil give den største beskyttelse. Borgernes interesser må ikke ofres til fordel for edb og bureaukrati.

Ud over alle personregistre omfatter lovforslaget også registre til statistisk brug, når oplysningerne stammer fra personregistre — også selv om personidentifikationen er slettet. En lov, der har til formål at beskytte persondata mod misbrug, bør også gøre det vanskeligt at misbruge data til social manipulation.

Efter lovforslaget skal folketetinget nedsætte et persondatanævn til at føre kontrol med personregistre. Nævnet skal bestå af fem medlemmer, der hver sidder i fem år. Medlemmerne afgår efter tur med ét medlem hvert år. Det vil sige, at nævnet til enhver tid — efter en overgangsperiode — er sammensat af medlemmer, som er udpeget af mere end ét folketing. Det vil give nævnet en større uafhængighed af det siddende folketing. Nævnet er ansvarligt over for folketetinget og dermed uafhængigt af administrationen (den udøvende magt). For at sikre befolkningen den størst mulige kontrol med nævnet skal alle nævnets møder være åbne, og alle modtagne ansøgninger om oprettelse eller ændring af registre samt ansøgninger om samkøring af registre er offentligt tilgængelige. Godkendelse af og vilkår for registre samt afslag på ansøgninger er ligeledes offentligt tilgængelige. Denne åbenhed vil give befolkningen mulighed for at undersøge vilkårene for de registre, hvori den står opført, og det vil give pressen mulighed for at være „befolkningens vagthund“. Det skal dog understreges, at offentligheden ikke gælder personoplysninger i de enkelte registre, men derimod grundlaget og reglerne for det pågældende register.

Forud for oprettelsen af et personregister skal der indsendes en ansøgning til persondatanævnet. Først efter godkendelse kan registret oprettes. Herudover skal nævnet føre løbende tilsyn med registre, som er i drift, og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvor de tekniske hjælpemidler findes. Nævnet har

også adgang til at foretage prøvekørsler på registre, der føres på edb. Nævnet skal fastlægge bestemmelser for, hvor mange personregistre der må føres på ét sted. Samkøring af registre kan kun foretages efter tilladelse fra nævnet.

Disse meget stramme regler giver en stærk beskyttelse af personregistre, men der tildeles samtidig en meget stor magt til persondatanævnet. Denne magt brydes ved den direkte reference til folketetinget og den store åbenhed om nævnets arbejde.

Retsforbundets datalovforslag indeholder også regler for kontrol med personregistre, som lagres eller behandles i udlandet. Moderne kommunikationsmidler gør det mere og mere almindeligt, at databehandling finder sted i udlandet, da det kan give en større kapacitetsudnyttelse. Personregistre eller dele deraf må ikke etableres, videregives til, lagres eller behandles i udlandet uden forudgående tilladelse fra nævnet. Gennem nævnets åbenhed får befolkningen mulighed for at kontrollere denne „dataflugt“.

Udgifterne ved persondatanævnets drift skal afholdes af dem, som opretter personregistre, dels gennem en oprettelsesafgift og dels gennem en løbende afgift. Derved tvinges en opretter af et personregister til at tage økonomiske hensyn. Nu vel, det vil øge udgifterne i administrationerne, men vi må være villige til at betale for beskyttelse af den personlige frihed på samme måde, som vi er villige til at betale for arbejderbeskyttelse, færdselssikkerhed m. m.

Lovforslaget nævner, at der kun må indsamles oplysninger, der klart er nødvendige for varetagelsen af opgaver hos den, hvor registreringen er foretaget. Det er forbudt at indsamle oplysninger om religiøse, politiske og seksuelle forhold. Så snart oplysninger er uden betydning for registrets formål, skal de slettes. Derudover skal alle oplysninger slettes, når de er to år gamle, medmindre der i specielle tilfælde opnås tilladelse til en længere opbevaringsperiode. Undtaget herfra er dog oplysninger om navn, adresse, skat, indtægt og formue, som må opbevares i fem år, og oplysninger, der er fornødne for opretholdelsen af 20-års-forældelsesfristen for visse retskrav, hvor opbevaring naturligvis kan tillades i 20 år.

Lovforslaget giver også den enkelte borger mulighed for at følge, hvorledes han er registreret, idet ethvert register skal udsende oplysninger til alle registrerede én gang årligt om de opførte data. Finder den pågældende oplysninger, som er forældede, forkerte eller ulovlige, kan han klage til persondatanævnet.

Som det fremgår, går retsforbundets lovforslag

F. t. l. vedr. personregistre.

langt i beskyttelsen af borgernes privatliv. Denne store hensyntagen til borgernes sikkerhed fremfor til administration og bureaukrati begrundes i retsforbundets grundsætninger om den personlige fri-

hed, bl. a. „den enkelte borger har ret til frit at ordne sin levevis og udtrykke sig under enhver form, dog med ansvar for retskrænkelser mod andre“.